
**REFERANDUM
ALDATMACASINA
KANMAYALIM!**

**REFERANDUM
ALDATMACASINA
KANMAYALIM!**

ÇÖZÜM YAYINCILIK

Ağustos 2010

Çözüm Yayıncılık Basım San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi: Burcu Erdoğan
Şahkulu Mah. Galipdede Cad. Eminbey İşhanı No:77/4 Beyoğlu/İstanbul
Tel/Faks: 0212 251 00 81

Baskı: Özdil Basımevi, Hasan Cevat Özdil, Galipdede Caddesi No: 77
Beyoğlu 34420 İstanbul, Tel: 0212 251 83 13

lke gündeminde birinci sıraya oturan anayasa değişikliği ve halktan onay alınması için referanduma sunulmasının nedenlerini ve sonuçlarını bilimsel bakış açısı çerçevesinde değerlendireceğiz.

Mevcut konjonktürde bu anayasa değişikliği neden yapılmıştır? Hangi ihtiyaçlar bu değişikliği dayatmıştır? Bu değişiklik özünde kimin için, kimin çıkarına yapılmıştır? Değişiklikler nelerdir? Referandumda tavır ne olmalıdır?

Tüm bu sorulara yanıt vermek, doğru sonuçlara varmak için durumu bütünlüklü olarak ele alıp değerlendireceğiz.

Varolan sonuçlar, görüntülerin basit bir ifadesi değil, değişik görünüşlerin ortaya çıkmasına neden olan içsel çelişkiler ve ilişkilerdir.

Emperyalist-kapitalist sistem derin bir kriz içindedir. Yapısal olan kriz, gelinen aşamada daha da derinleşerek dünya ölçeğinde emperyalist ülkeleri sarsmaktadır. Yaşanılan bu sarsıntıyı yok etmek ve kendini yeniden üretebilmek için emperyalistler gerek i ilişkilerini gerek diğer emperyalistlerle olan ilişkilerini gerekse de sömürgeleriyle olan ilişki ve işleyişlerini yeniden düzenlemektedirler.

Yaşadığımız konjonktürde bu düzenlemeler yeni dengeleri açığa çıkarmıştır.

Oluşan bu dengeler ve düzenlemeler, hassas jeopolitik ve jeostratejik öneminden kaynaklı olarak ülkemize de yansımıştır. Bu yansıma yeni misyon yüklemiş olup, yeni düzenleme ve yapılanmayı da beraberinde getirmiştir.

Genelde Avrasya özelde ise Ortadoğu'nun yeniden biçimlendirilmesi, bölüşülmesi politikalarında, bölgenin "politik merkezlerinden" (!) biri olmaya oynayan ve bu ham hayallerle oyalanan bir Türkiye gerçekliği var. Bu "gerçeklik" üzerinden biçilen misyonla emperyalistlerin her isteğine koşan, her ihtiyacını karşılayan bir konuma getirilmiştir. Özellikle ABD emperyalizmi, Ortadoğu'da Irak ve Afganistan işgaliyle birlikte oluşturmaya çalıştığı BOP çerçevesinde TC'nin bu "ham hayalini" güçlendirecek (!) bir zemin yaratmıştır.

ABD'nin Irak işgalinde büyük direnişlerle karşılaşmış hezimetle uğraması ve askerini geri çekmek zorunda kalması, TC'ye olan ihtiyacını bir kat daha artırmıştır. Çekildikten sonra orada doğan boşluğu, müslüman bir ülke olan ve NATO'nun en önemli bileşenlerinden TC'nin askerleriyle barış gücü adı altında giderme isteği, bu ihtiyacın ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

"Çekilmeyle" birlikte kendi denetiminde kurdurduğu Irak Kürt federe bölgesinin denetleme ve hamilik işi için de TC'yi kullanmak istemektedir.

Burada bir parantez açmakta yarar var. Tam da bu nedenlerle son süreçte ortaya çıkan "Kürt açılımı/Demokratik açılım" hem kendi içindeki sorunu ortadan kaldırma, hem de Irak Kürdistan devletindeki Kürtlerle iyi ilişkiler kurabilme amaçlıydı. Ne var ki

“sorunu çözmeye” politikasından anlaşılan Kürt yurtsever hareketinin, TC’nin ayağına dolanmaması için tasfiye sürecinden başka birşey değildi... ve emperyalistlerin istemi ve ihtiyaçlarından dola-yı başlatılan bir süreçti...

ABD emperyalizmi Irak’ta olduğu gibi Afganistan işgalinde de beklediği sonuca ulaşamadı ve orada da her geçen gün büyüyen direnişlerle hezimete uğradı. Her geçen gün daha fazla asker kaybeden ABD, NATO müttefiki olan müslüman TC’nin ordusunun Afganistan’a gönderilmesini sağladı. TC’yi kimi zaman kredi karşılığında, kimi zaman farklı dayatmalarla ilişkileri içinde zorunlu tutarak kendini orada güvenceye alarak, direnişle başa çıkmak isteği, TC’ye olan ihtiyacı bir kat daha artırmıştı.

Uluslararası tekellerin gerek ülkemizin gerek Ortadoğu ve Avrasya’daki ülkelerin pazarlarını ele geçirmek için TC’yi ilişkileri sağlaması için bir köprü olarak kullanma isteği, sosyalist blokun dağılmasından sonra başlayan bir süreçti. Mevcut konjonktürde de devam eden bu sürecin sağlıklı işleyebilmesi için, başta TC’nin istikrarlı bir ülke olması şarttı. İktidarıyla, kurumlarıyla, yasalarıyla bir bütün olarak herşeyiyle tekellerin çıkarına hizmet edecek tarzda düzenlenmeliydi.

Yönelimini AB olarak belirlemiş olan oligarşinin, ulusalcısından liberaline, sosyal demokratından siyasal islamcısına kadar toplumdaki tüm kesimlerin uzlaşısı içinde olduğu, hiçbir sorunun ülke istikrarını bozmadığı/bozamadığı, bunun için hangi düzenleme yapılırsa yapılsın, arkasında olduklarını ve bu yönde kendilerinin de “düzenleme sürecine” aktif katılacaklarını belirten ihtiyaçları vardı. (Ki bu ihtiyaçlarını gerçekleştirecek olan iktidarın AKP iktidarı olduğu gerçeğiyle, her koşulda destek verdiklerini görmek mümkün...)

Oligarşinin ihtiyaçları, uluslararası tekellerin ihtiyaçlarından

bağımsız değildir. Çünkü “göbekten bağımlı bir işbirlikçilik” temelinde ilişkileri sözkonusudur.

Ülkemiz tarihinde “yeni bir” sürece girilmişse, devletin ve sistemin kurumları yeniden yapılandırılıyorsa, bu süreç mutlaka, farklı ekonomik politikaların ve siyasal yaşamın emperyalistlerce ülkemize öngördüğü biçimde, dünya konjonktüründeki yeni dengelere, ihtiyaçlara göre belirlenmiştir.

Yukarıda kısa belirtmeye çalıştığımız “ihtiyaç ve ilişkiler” sonucu ülkemiz devletin tüm kurumlarında yeniden bir yapılandırma sürecine girmiştir.

“Ergenekon’la mücadele” ile başlatılan, eğitimden sağlığa, kontrgerilladan TSK’ya, yargıdan Anayasaya hatta cumhurbaşkanlığının yetkileri adı altında başlatılan ve alt yapısı adım adım örülmeye çalışılan “tek adam” yönetimi olan “başkanlık sistemi” oluşturmak için parlamenter rejimde dahi yeniden yapılandırma sürecine girilmiştir.

Konumuz olan “Anayasadaki değişiklikler” bir yanıyla da tüm yapılandırmaların hukukunu ve yasalarını oluşturarak, kamuoyu nezdinde de meşruiyetini sağlamaya yöneliktir.

Her yeniden yapılandırma sürecinde olduğu gibi, bu süreçte de, bu değişimler oldukça sancılı olmuştur. Çünkü çıkarı bu değişimlerden yana olmayan oligarşi içi kimi kesimler büyük dirençler göstermiştir. Bu da çelişiklere ve çatışmalara yol açmıştır. Bu çelişki ve çatışmalar, o kesimlerin temsilcileri aracılığıyla parlamento da dahil devletin tüm kurumlarına yansımış ve yansıtılmıştır. Ne var ki, aralarında çelişki olan oligarşi içi kesimler son tahlilde de uzlaşmak durumundadırlar. Nitekim öyle de olmuştur.

Bu “değişikliklere” ikna edilmesi gereken bir de “toplum ayağı” vardır ki iktidara göre en kolay olan da burasıdır.

“Değişikliklerin”, “demokrasi” için, daha fazla “demokratikleşme” adına yani toplum için, “halkın yararına” yapıldığı demagojisi ve aldatmacası, bu iktidarın en temel unsurları olmuştur. Özellikle, “ergenekonla mücadele” süreci ve darbelerle, darbelere karşı olma ile başlayan tutuklama ve yargılama sürecine girilmesiyle ve bunlar üzerinden yapılan propagandalarla ikna etmek çok da zor olmamıştır.

Elindeki medya silahını bu süreçte çok iyi kullanan iktidar “bir taşla birden fazla kuş vurarak” kendine muhalif olanları da bu sa- yede tasfiye etmiş, politikalarını yasama geçirmede önünü dü- zlemiştir.

Tüm bunlarla birlikte, öncelikli “ikna” olan kimi “sol parti” ve aydınlardan (!) oluşan belli çevreler de iktidarın halkları ikna et- mesine yardımcı olmuşlardır. Kendileri AKP politikalarına yedek- lenerek, toplumu da bu sürecin içine katmak için canla başla çalı- şarak önemli misyonlar yüklenmişlerdir.

Kendilerini “12 Eylül mağdurları” olarak gören bu çevreler, 12 Eylül Anayasasının neresinden ve nasıl olursa olsun delinmesini zafer nidalarıyla karşılayarak, gerçekte 12 Eylül’ün hesabını AKP soruyormuşçasına, kraldan daha çok kralcı kesilerek bu anayasa- ya evet denmesi için ellerinden gelenin fazlasını yapıyorlar.

Düzenin “yeni dönemleri” yani AKP’nin silahşörleri olan bu ke- sim, halkları kandırmada önemli bir rol oynamaktadırlar. Kitlelerin bu düzenin ne kadar kof, köhne olduğunu ve AKP’nin de bu dü- zenin bekası için önemli bir yapıtaş olduğu gerçeğini gizlemeye ve bilinçlerde tahrifat yaratmaya çalışıyorlar. Bu “misyon” sahipleri unutmamalıdır ki, suç işliyorlar. Ve tarihte, halklar ergeç bu suçun hesabını onlardan sorar. O nedenle AKP’nin bu oyununa gelsesinler, daha fazla suç işlemeyen, kendi normal hayatlarına dönsünler!

Özet olarak yapılan bu anayasa değişikliği, emperyalistlerin ve oligarşinin çıkarına olup, halka karşıdır.

Anayasadaki değişiklikler, bugün tam olarak ne biliniyor ne de kavranmış durumda. Bir olayı tam olarak değerlendirmek ve doğru sonuçlar çıkarabilmek için o olayı bütünlüklü olarak ele almak gerekir. Biz de bu bakış açısıyla davranarak konuyla ilgili oldukça ayrıntılı bir değerlendirme yapma ihtiyacı duyduk ve bundan sonraki bölümlerde de o değerlendirmelerimizi aktaracağız.

HUKUK

Ezen sınıfın ezilen sınıf üzerindeki baskı aygıtı olarak devlet, ezen sınıfın ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel v.s. alanlardaki egemenliğini korumak için çeşitli araçları kullanır. Engels'in "...bu özel kamu gücü zorunludur... Bu kamu gücü, her devlette vardır; yalnızca silahlı adamlardan değil, ama maddi eklentilerden de, gentilice toplumun bilmediği hapisaneler ve her türlü ceza kurumlarından da bileşir..." ifadesi, ezen sınıfın devletinin egemenlik araçlarının, sadece açık zoru ifade eden silahlı kuvvetler olmadığına, başkaca araçlardan da yararlanılarak egemenliğin sürdürüldüğüne işaret eder. Bu araçlar içinde devlet egemenliğini açık zordan daha ustalıkla kitlelerin bilincine yerleştirerek genel kabul görülmesini sağlayan HUKUKTUR.

En genel tanımıyla hukuk, toplumsal yaşamdaki ilişki ve davranışları belirleyen kurallar bütünüdür. Bir üst yapı kurumu olarak hukuk, içinde bulunulan toplumun sosyo-ekonomik, siyasal yapısının bir sonucu olup belirli bir tarihsel gelişimin ürünüdür. Toplumların evrim sürecine paralel olarak üretim ilişkilerinin değişimi temelinde zaman içinde ciddi değişikliklere uğrayan hukuk, öz olarak misyonunu korumuştur.

Henüz toplumun sınıflara bölünmediği ilkel komünal toplumda, ortak yaşamın gereği karşılıklı saygı ve geleneklere bağlı toplumsal yaşamdaki ilişki ve davranışlar, kendiliğinden ortaya çıkan doğal hukuk temelinde iken sınıfların ortaya çıkması ve işbölümüyle birlikte toplumsal ortak yaşam ve bu yaşamın gereği davranışlar değişime uğramaya başlar. İnsanın insan tarafından sömürüsü, yardımlaşmaya, dayanışmaya, karşılıklı saygıya dayanan ortaklaşmacı ilişkileri yok eder ve bu değişime göre toplumsal yapıya uygun iradi hukuk kuralları oluşturulmaya başlanır. İlk önce kölelerle köle sahipleri arasındaki ilişkileri, köle sahiplerinin köleleri üzerindeki haklarını, kısaca köleci toplum yaşamını düzenleyen ilkel hukuk sahneye çıkar.

Köleci toplumda köle sahibinin hukuku, feodal toplumda feodal beyin hukuku olurken, bugün çağdaş hukuk denilen burjuva toplumdaki hukuk ise burjuvazinin çıkarlarını koruyan gözeten hukuk olarak varlığını devam ettirir. Hukukun gerçekliği ve gerekliliği, hak ve özgürlükleri, hakim egemen sınıfın hak ve özgürlüklerine göre düzenlemesinde yatar.

“...Tarihin tanıdığı devletlerin çoğunda, yurttaşlara verilen haklar, ayrıca servetlerine göre değişmiştir; bu olgu, devletin, mülksüz sınıfa karşı korunmak için, bir mülk sahibi sınıf örgütü olduğunu açıkça gösterir.”(Friedrich Engels, Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni)

Her toplumsal dönem, bir öncekinden daha ileri bir aşamayı temsil eder. Köleci toplumda köle sahibinin egemenliğini sürdürmek için başvurduğu açık zor, feodal toplumda yerini dine ve kilise egemenliğine bırakır. Hukuku çıkarlarının koruyucusu ilan edenler bu ayrıcalıklarını korumak için hukuka tanrısal bir güç atfederler ve hukuk kurallarının tanrı tarafından gönderildiği yalanıyla egemen sınıf iktidarını koruyanlar hukuk kurallarını da dokunulmaz

kırlarlar. Artık sömürüye, zulme karşı çıkmak tanrıya, dine çıkmak ile birdir ve en küçük hak talebi engizisyonun cadı avlarıyla en ağır biçimde cezalandırılır.

Kapitalist topluma geçiş sürecinde ise egemenlerin gökyüzündeki iktidarı yere indirilmiş, yerini aklın ve hukukun egemenliğine bırakmıştır. Ancak kapitalist toplumdaki hukuk, kendinden önce gelen hukuksal yapıdan şekil bakımından ciddi biçimde ayrılarak sınıfsal konumunu ustalıkla gizler.

ANAYASACILIK HAREKETLERİ VE İNSAN HAKLARI

Burjuvazinin, feodalizmi yıkıp kendi egemenliğini sağlamaya çalıştığı burjuva devrimleri çağındaki sloganı, eşitlik, özgürlük, kardeşlik idi. Burjuvazi bu mücadelesinde, aristokrasinin ve mutlak kralların iktidarını hukukla sınırlayacağı ve bu hukuka herkesin uyacağı vaadiyle köylülük ve proletarya ile küçük-burjuvaziyi de yanına aldı. Bu sürecin insan hakları, anayasa, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, laiklik, kralın yetkilerinin sınırlandırılması, parlamento v.s. gibi kavramları taşıdığı ilerencilik misyonuyla yükselen sınıf burjuvazinin siyasi iktidarı alma amacını gizlerken ezilen halk kitlelerini burjuva devrimler sürecine çekmiştir. Burjuvazinin bu tarihsel süreçteki ilerencilik misyonu, proletarya ve diğer halk kesimlerinin haklarına sahip çıkma bilinci ve mücadele kararlılıkları, esas olarak burjuvazinin çıkarlarını koruyan, burjuva düzenin devamını sağlayan bir nitelik taşısa da, temel hak ve özgürlükleri de içeren bir hukuk sistemini ortaya çıkardı. Temel ifadesini 1789 Fransız Devrimi'yle bulan süreçte feodal boyunduruk altında ezilen halkların kan ve barut kokan mücadeleleriyle bireyi devlete karşı koruyan yaşam hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği, sendika kurma hakkı, grev hakkı, 8 saatlik işgünü, basın özgürlüğü, işkence yasağı, savunma hakkı v.s. gibi hak ve özgürlükler kazanıldı

ve hukuk sistemine dahil oldu. Böylelikle burjuva devrimlerle özdeşleşen insan hakları kavramına ilk kez yer verip kişi haklarını hukuk metni ile garanti altına alan, devletin yapısını düzenleyen ve hukuk hiyerarşisinin en başına yerleşen, burjuvazinin kurduğu demokrasinin güvencesi olan ve esas olarak da burjuvazinin haklarını düzenleyip güvence altına alan Anayasalar ortaya çıktı.

Burjuvazinin iktidarı alıp siyasi üst yapıda sınıf egemenliğini sağlamaştırmısından sonra eşitlik, özgürlük, kardeşlik sloganlarına ihtiyacı kalmadı ve artık kendini rahatsız etmeye başlayan bu hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak için saldırıya geçti. Ancak insanlığın kan ve can bedeli kazandığı hak ve özgürlükler, burjuvaziye öyle kolay teslim edilmedi ve yine ezilen halkların can ve kan bedeli mücadeleleriyle korunarak her ülkedeki sınıf mücadelesinin seviyesine göre farklı olmakla birlikte hukuksal anlamda varlığını devam ettirmeyi sürdürdü.

Anayasaların ve insan hakları kavramının burjuva devrimlerinin ürünü olduğunu tespit ederken, ilk burjuva devriminden günümüze 200 yıldan fazla bir zaman geçtiğini ve bu süreçte kapitalizmin emperyalist evreye girmesiyle birlikte halklara karşı daha saldırgan politikaları devreye soktuğunu belirtmemiz zorunludur. Burjuvazi kendi iktidarını bir kez sağlamaştırdıktan sonra insan hakları kavramına kağıt üzerinde dahi tahammül edemez duruma gelmiş, siyasi üst yapıda gericileşmesini takiben bir yanda en küçük hak talebine karşı en zorba yöntemleri uygularken bir yanda da halklara şirin gözükme adına demokrasilik, özgürlükçülük, barış masallarını okumaya başlamıştır.

Bu anlamda tüm dünyada emperyalizmin ve işbirlikçilerinin özellikle de sosyalist blokun dağılmasını takiben 1990'lı yıllarla birlikte en fazla telaffuz ettiği kavramların insan hakları, demokrasi, barış olması da şaşırtıcı olmamıştır.

Emperyalizmin II. paylaşım savaşı sonrasında uygulamaya soktuğu yeni smrgencilik politikaları 1970'ler, 1980'ler deki gelişimini, özellikle de 90'larda sosyalist blokun dağılması sonrası dünyanın değişen gçler dengesinde hedefine doludizgin yönelerek sürdürmüştür. Bu süreçle birlikte halkların geçmiş mücadeleleriyle kazanılan kağıt üstündeki tüm nispi demokratik haklar da bir bir geri alınmaya başlanmıştır. Bununla birlikte emperyalizm, doğası gereği son dönem sıklıkla yaşadığı global krizleri atlatma noktasında halklara daha düşman politikaları da uygulamaya sokmuş, gerçek yüzünü gizlemek için herşeyi "barış" ve "demokrasi" adına yaptığı yalanına başvurmuştur.

Tüm dünyada ezen ve ezilen sınıflar arasında büyüyen derin uçurum, halkların yeni uyanışlarına ve isyanlarına gebedir. Emperyalizmin sömürü ve talanını gizlemek, krizleri atlatmak, halkların silahlarını kendisine çevirmesini engellemek ve tepkilerini sönümlemek için belli araçlara ihtiyaı vardır ve bunları o kadar uzakta aramaya da gerek yoktur. İnsan hakları, demokrasi, terörizm yanı başımızdadır! Emperyalizm, can simidi gibi sarıldığı bu kavramların yanında hukuka saygı, hukukun üstünlüğü, uzlaşma, barış, sivil toplum gibi kavramları da kullanarak sömürüyü, zulmü, işgalini gizlemiş, kitleleri bu kavramlar altında maniple etmiştir.

Burjuvazinin sahip çıktığı bu kavramlar, tüm dünyada sınıfsal ve ulusal mücadelelerin ivme kaybetmesi, şovenizmin, milliyetçiliğin kışkırtılmasıyla birleşerek mevcut sistemden bunalan halkların, adaletsizliğin, eşiitsizliğin, zulmün esas kaynağını görmelerini engellemeye hizmet etmiş, özellikle de sosyalizm iddiasını taşıyan pek çok örgüt, parti bu kavramlar savunuculuğunu temel haline getirmiştir. Sınıflı toplum ve emperyalizm gerçeğini gözardı edip insan hakları ve hukuk mücadelesi yoluyla topluma demokrasi, barış ve özgürlük geleceğini zanneden bu anlayışlar, mevcut anayasa değişikliğini de "Türkiye'nin demokratikleşmesi-

ne, toplumsal barışa yol açacak”, “hak ve özgürlüklere geniş yer veren yeni bir anayasaya yol açacağı” düşüncesiyle desteklemişlerdir.

Kuşkusuz demokrasi mücadelesinin bir parçası olan hak ve özgürlükleri koruma ve genişletme mücadelesi (burjuva insan hakları savunuculuğu değil) halklar açısından önemlidir. Ancak salt hukuksal kazanımlar yoluyla sistemi değiştirme, düzeltme amacı Türkiye gibi faşist bir ülke ve emperyalist dünya gerçeğinde gerçekleştirilme imkanı olmayan tatlı bir düştür. İnsanın insan tarafından sömürüldüğü, eşitliksiz bir toplumsal düzende, gerçek anlamda hak ve özgürlük de yoktur. Tüm kurum, kuruluşları ve işleyiş biçimiyle faşist, eşitliksiz, oligarşik devlet gerçeği ortada dururken, yeniden önümüze getirilen 12 Eylül Anayasasının ne kadar değiştirilirse değiştirilsin, halklarımıza demokrasi, barış ve özgürlük getirmeyeceği de açıktır.

TÜRKİYE’DE ANAYASALAR

Genel olarak insan hakları ve anayasaların ortaya çıkış süreci bu şekilde olmakla birlikte Türkiye’de anayasacılık hareketleri burjuva demokrasilerindeki gelişiminden farklı bir mecrada seyretmiştir.

Batıda kendi iç dinamiğiyle gelişen burjuvazinin feodalizmi yıkip devlet yönetimine sahip çıkma mücadelesinin ürünü olan anayasalar, Türkiye’de kendi iç dinamiği ile gelişmiş burjuva sınıfının öncülüğü olmaksızın çöküş evresine girmiş Osmanlı devletini kurtarma amacıyla oluşturulmuştur.

Osmanlıda 1839 tarihli Gülhane Hattı Hümayunu, Tanzimat Fermanı ile I. Meşrutiyet sonrası hazırlanıp ilk anayasa ünvanını

taşıyan 1876 tarihli Kanun-i Esasi ile gelişen ilk anayasacılık hareketleri, esas olarak iktidarı sınırlama amacı taşımadığı gibi tamamen batılı kapitalistlerin baskısı sonucu gündeme gelen ve imparatorluğu kurtarmaya yönelik girişimler olmaktan öteye gidememişler, ömürleri de pek uzun olmamıştır. I. Meşrutiyet döneminde hazırlanan Kanun-i Esasi de, parlamenter bir düzenin getirildiği belirtilmişse de devletin başı olarak padişahın ve onun atadığı Meclis-i Ayan ile halk tarafından seçilen Meclis-i Mebusan'ın ve padişaha karşı sorumlu hükümetin varlığı, padişahın fiilen ve hukuken yasama ve yürütmenin başı sıfatını taşıması parlamenter sistemin sadece öngöründen öteye gidememesini getirmiştir.

Meşrutiyet dönemleri I. Emperyalist Paylaşım savaşıyla sona ererken, ülke emperyalistlerce işgal edilmiştir. Emperyalistlere karşı küçük burjuva radikallerin önderliği ve Anadolu eşraf ve köylüsünün desteğiyle başlayan Kurtuluş savaşı sırasında 23 Nisan 1920'de toplanan TBMM, 1921 tarihinde Osmanlı sonrası ilk anayasa olan Teşikalt-ı Esasiye'yi kabul etmiştir. Devletin tüm yetkilerini TBMM'ye devreden ve meclis hükümeti olarak adlandırılan sistemi öngören anayasa, mevcut koşulların ürünü olarak meşrutî monarşi yerine meclis üstünlüğüne dayanan bir sistem getirmiş, yasama-yürütme yetkileri meclise bırakılmıştır.

Kurtuluş savaşının sona ermesi ve 29 Ekim 1923'de cumhuriyetin ilanı sonrasında 1924 yılında yeni bir anayasa yapılır. 1924 Anayasası olarak adlandırılan bu anayasa, meclis hükümeti- parlamenter sistem karışımı bir sistemi öngörür ve hem tek partili hem de çok partili dönemlerde uygulanır.

“ ... 1924 Anayasası; milli burjuvazi yaratıp kalkınmaya çalışmaktan, emperyalizme tamamen teslim olmaya kadar geçen sürecin anayasasıdır. Zaman zaman uğradığı değişikliklerle ekonomik ve toplumsal gelişmeye ayak uydurmuş, fakat 1950-60 arası DP iktidarı döneminde, DP iktidarının baskıcı

politikasını sürdürebilmesine imkan veren bir anayasa olması itibarıyla 1960'ta orta ve küçük burjuvazinin önderliğinde yapılan politik devrimle değiştirilmiştir." (12 Eylül Mahkemeleri Dosyası 1, Devrimci Sol Dava Dilekçeleri)

Ordudaki radikal unsurların öncülüğünde orta ve küçük burjuvazi tarafından desteklenerek gerçekleştirilen 27 Mayıs ihtilalinin ardından hazırlanan 1961 Anayasası, küçük burjuvazinin taleplerini de içerdiğinden nispeten burjuva demokratik hükümlere yer verir. Anayasa yasama-yürütme-yargı kuvvetlerini ayırarak parlamenter sisteme en çok yaklaşan anayasa olur.

1961 Anayasası burjuva demokrasisi anlamında nispi hak ve özgürlüklere yer verse de küçük burjuvazinin ülke yönetimindeki etkinliğinin kırılması ve ülkedeki yeni sömürgecilik ilişkilerinin gelişimi sonucu hak ve özgürlükler yaşama geçmez, kağıt üstünde kalır. 1971'de yapılan anayasa değişikliği sonucu anayasada yer alan hak ve özgürlükler büyük ölçüde yok edilir. Egemenler anayasayı bu haliyle dahi beğenmezler, değiştirilmesi için sürekli çaba gösterirler.

1970'li yıllarda ülkemizde ve dünyada yaşanan ekonomik krizden çıkamayan ve ülkeyi yönetemeyen iktidarlar, ülkede yükselen sınıf mücadelesinin yarattığı korkuyla anayasayı toplumsal istikrarsızlığın kaynağı olarak sürekli hedef gösterirler ve bu toplumsal koşullarda 12 Eylül 1980'e gelinir.

12 Eylül faşist cuntası ilk iş olarak "bize bol gelen elbise" dediği 1961 anayasası ve öngördüğü düzeni ortadan kaldırmış ve "milli bünyemize uygun" anayasa yapımına girişmiştir. Cunta, 1961 Anayasasının öngördüğü ama yaşama geçmeyen hak ve özgürlüklere kağıt üstünde dahi yer vermeyen, parlamento, seçim v.b. tüm kurum ve kuruluşlarıyla açık faşizmini meşrulaştıran hukusal elbisesi olarak yeni anayasayı hazırlar.

1982 ANAYASASI

12 Eylül Anayasası cunta tarafından seçilen Danışma Meclisi tarafından hazırlanmış, 7 Kasım 1982 tarihinde halka zorla kabul ettirilen referandum sonrası 9 Kasım 1982’de yürürlüğe girmiştir. Halktan herhangi bir vekalet ya da onay alınmaksızın hazırlanan anayasa, halkın taleplerini değil cuntanın taleplerini düzenleyen, bu yönüyle de burjuva demokrasisi anlamında dahi meşruiyeti olmayan bir anayasadır.

Anayasanın faşist niteliğini başlangıç bölümü yeterince özetlemektedir. Anayasa metninde temel haklar ve ödevler, ‘kişi hakları ve ödevleri’, ‘sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler’, ‘siyasi haklar ve ödevler’ bölümleri biçiminde düzenlenirken, metinde “hak ve özgürlük” kavramları yerine “hak ve ödevler” kavramlarına yer verilerek haklara verilen değer açıkça itiraf edilmiştir. Hakları düzenleyen her bir madde metninde şu şu hak vardır şeklindeki ifadelerin devamında bu hakların sayılan sebeplerin varlığı halinde ve kanunla nasıl kullanılamaz hale getirileceği tek tek sayılmıştır. Kısaca özetlemek gerekirse anayasada yer alan haklar “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, milli egemenlik, kamu düzeni, milli güvenlik, kamu yararı, genel ahlak, genel sağlık, suç işlenmesinin önlenmesi” gibi ne anlama geldiği ve kim tarafından saptanacağı belirsiz, yoruma açık kavramların ardına gizlenilerek oligarşinin canının istediği her an yok edilebilecektir.

Anayasada “kamu yararı”, “kamu düzeni”, “milli güvenlik” ile bahsedilenin, oligarşinin yararı, faşist düzeni, oligarşinin ve emperyalizmin güvenliği olduğu açıktır. Emperyalizmin ve oligarşinin çıkarlarının gerektirdiği her an ve durumda, anayasada yer alan her türlü hak ve özgürlük kısıntısı yok edilebilir.

Anayasada hak ve özgürlüklere verilen değeri görebilmek için sadece 17. maddeye bakmamız yeterlidir. “Kişinin dokunulmazlığı,

maddi ve manevi varlığı" başlığı taşıyan maddede, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkı olduğu belirtilirken, "meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri"nin yaşam hakkı ihlali sayılmayacağı düzenlenmiştir. Sıkıyönetimin, olağanüstü halin eksik olmadığı, polisin sokak ortasında infazlarına, panzerle insan ezmesine alışık olduğumuz ülkemizde infazlar, katliamlar anayasa eliyle işte böyle meşrulaştırılmıştır. İnsanın insan olarak en temel hakkı olan yaşam hakkına istisna koyan faşist zihniyetin, diğer haklara ve özgürlüklere koyduğu istisnaların sınırlarını artık siz düşünün!

12 Eylül anayasası, yasama-yürütme-yargı organlarının ayrılığı ve birbirini denetlemesi yerine yürütmenin üstünlüğü anlayışını getirmiştir. Cumhurbaşkanı, hükümet ve MGK siyasi açıdan devlete egemendir. Halk iradesinin az çok yansıtacağı yasama geri plana itilmiştir. Yargıda, yüksek yargı organları üyeleri cumhurbaşkanınca seçilirken, alt dereceli mahkemelerin üyeleri cumhurbaşkanınca atanıp Adalalet Bakanının başkanlığını yaptığı HSYK tarafından atanır. Dolayısıyla parlamenter sistem olarak öngörülen sistemin parlamenter sistem ile uzaktan yakından hiç bir ilgisi yoktur.

Anayasa ile kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) sayesinde ise üniversiteler akademik, bilimsel, özerk bir yapıdan uzaklaştırılarak oligarşiye teknik eleman yetiştiren bir niteliğe büründürülmüştür. Ayrıca öğrenci gençliğin ülke mücadelesindeki yeri ve önemi dolayısıyla bir baskı aracı ve önleyici bir güç olarak varlığını halen sürdürmekte olan YÖK'ün başkanını atama yetkisi de cumhurbaşkanına verilmiştir.

12 Eylül anayasası işçilere ve emekçilere verdiği değeri (!) anayasanın sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler başlıklı bölümünde göstermiştir. Bu bölümde yer alan bazı maddeler aradan geçen süreçte değişikliğe uğramış olsa da temel mantık muhafaza edilmiştir. Emekçilerin sendika kurma, üye olma, toplu iş sözleşmesi yapma, grev, ücret, sosyal güvenlik gibi en temel taleplerine sınırlı yer verip pratikte işlemez kılan anayasa maddeleri izleyen süreçte 1983 tarihli Sendikalar Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu gibi kanunlarla bütünleşmiş, oligarşinin emekçi halkımıza en küçük hak kısıntısı vermeye niyeti olmadığı açıkça ispatlanmıştır.

MGK, Cumhurbaşkanı, hükümet, TBMM, Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi, HSYK, YÖK v.s. gibi anayasal kurumları ve diğer yasal düzenlemeleriyle faşist devlet işte tam karşımızdadır!

12 Eylül; Anayasası, yasaları, kanun hükmünde kararname ve uygulamalarıyla militarizme hukukilik kazandırmıştır. Devlet baştan ayağa militarize edilmiş, tüm kuruluşlara anayasal organ özelliği kazandırılmıştır. Bütün bunların adı "açık faşizmin kurumlaştırılması"dır. Ne kadar inkar edilmeye çalışılırsa çalışılırsa, militarizm yaşamın her hücresine enjekte edilmiştir. (Devrimci Sol Savunma, Haklıyız Kazanacağız)

ANAYASADA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1982 Anayasa'nın 175. maddesine göre mevcut Anayasa'nın değiştirilebilmesi için TBMM üye tam sayısının 3/1'inin teklifi ve en az 5/3'ünün kabulü zorunludur. Anayasa'nın tamamen değiştirilmesiyle ilgili olarak bir hüküm ise anayasada yoktur. Zaten Türkiye'de mevcut Anayasalar hep burjuva hukukunda olağanüstü dönemler olarak kabul edilen sıkıyönetim gibi açık faşizm

dönemlerinde değiştirilmiş, olağan dönem denilen gizli faşizm dönemlerinde ise yeni baştan bir Anayasa yapımına neredeyse hiç rastlanmamıştır.

1982'de yürürlüğe giren Anayasada ilk değişiklik 17 Mayıs 1987'de yapılmıştır. Bunu 8 Temmuz 1993'de yapılan 2. değişiklik izlemiş, yürürlük tarihinden bu güne de aradan geçen 28 yılda en son değişiklikle birlikte toplam 17 değişiklik gerçekleşmiştir. Her anayasa değişikliği süreci Anayasanın yeni baştan yapılması tartışmasını da beraberinde getirmiş ancak hiç bir iktidar anayasayı yeni baştan yapmaya cesaret edememiştir. 12 Eylül Anayasası'nı bütünüyle değiştirmek, "demokratik, özgürlükçü" yeni bir anayasa yapmak demek 12 Eylül ruhunu ortadan kaldırmak demektir ki bu da ancak emperyalizme, oligarşiye, faşizme karşı yürütülecek örgütlü mücadele ile mümkün olacaktır. Bugüne kadar yapılan değişikliklerde, devletin temel dayanaklarına ve sömürü düzenine dokunulmadığı için 'sivil, demokratik, özgürlükçü bir anayasa' hayali de hep başka bir bahara kalmıştır.

Anayasa yürürlüğe girdiği günden bugüne bir bütün olarak değiştirilemese de mevcut iktidarlar, kendi politikalarının devamında ve kesintisiz uygulanmasında zaman içinde değişime uyum sağlayamayan ve politikalarının hayata geçmesinde engel teşkil eden maddeleri değiştirmişler ve böylece mevcut sistemin devamlılığını sağlamışlardır. Bu kapsamda AKP'de iktidara geldiği günden bu güne toplam 10 Anayasa değişikliğine imza atmıştır. 12 Eylül Anayasası'na bir bütün olarak en çok muhalefeti yapar görünen AKP, bu kısmi değişikliklerle de yetinmemiş 2007 yılında bazı akademisyenlere Anayasa değişikliği taslağı hazırlatmış ancak gelen tepkiler ve seçim tartışmaları nedeniyle taslak rafa kaldırılmıştır. Bu dönem TOBB, TİSK, Türk-İş, Kamu-Sen'in içinde yer aldığı Anayasa Platformu ile TBB, DİSK vs. gibi kurumlar da kendi istemleri etrafında Anayasa taslakları, temel ilkeler hazırla-

mışlardır. Tüm bu farklı kesimler tek bir ortak noktada toplanmışlardır: “Yeni bir Anayasa gereklidir. Demokratik, sivil, eşitlikçi ve özgürlükçü bir anayasa değişikliği en geniş toplumsal mutabakata dayanmalıdır.”

2007 yılı sonrasında da anayasa tartışmaları gündemden düşmemiş, sağcısından solcusuna tüm kesimler, ‘yeni’ ve ‘sivil’ bir anayasa talebi etrafında çalışmalar yapmışlardır. Bu kapsamda çeşitli konferanslar, çalıştaylar v.s. düzenlemiş, anayasa tasarıları ya da önerileri hazırlanmıştır. Yeni bir anayasa talebini ileri sürenlerin ortak noktası, hazırlanacak olan anayasanın ülkedeki tüm yurttaşlarca benimsenebilir, kapsayıcı ve bütүнleştirici olması zorunluluğudur.

Birbirinden farklı talepleri olan sınıf ve tabakaların hepsini kapsayan, bütүнleştirici bir anayasa metninin, sınıflı toplum gerçeğinde hiç birşey ifade etmediği açıktır. Burjuva demokrasininin az çok rayında işlediği ülkelerde sınıflar arasındaki nispi denge anayasa yapma süreçlerininin daha katılımcı ve uzlaşmacı geçmesini sağlarken, Türkiye gibi burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilgisi olmayan yeni sömürge, faşizmle yönetilen ülke gerçeğinde uzlaşma ya da katılımcılık mümkün değildir. Türkiye’de uzlaşmadan kasıt oligarşi içi kesimler arasında uzlaşmadır, birbirinden farklı sınıfsal konumda olan halk ile oligarşi arasındaki değil.

Rafa kaldırılan 2007 tarihli Anayasa değişikliği taslağı sonrasında, Anayasa’nın seçimler, TBMM toplantı ve karar yeter sayısı, Cumhurbaşkanlığı seçimi ve Anayasa Mahkemesi tarafından yürürlüğü durdurulan 10. ve 42. maddeleri gibi pek çok maddesi değiştirilirken son olarak AKP, Şubat ayında hazırladığı Anayasa’da değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi ile tartışmaları kaldığı yerden yeniden başlatmıştır. Teklifin kamuoyuna açıklandığı şubat ayından mecliste kabul edildiği 7 Mayıs 2010 tarihine kadar geçen süreçte ülke gündemini yoğun biçimde meşgul eden ciddi

tartışmalar yürütülmüş, CHP ve MHP teklife karşı çıkarken diğer kesimler belli karşı çıkışlarla da olsa teklife sıcak bakmışlardır. Öyle ki AB, İMF gibi emperyalizmin temel direkleri dahi AKP'nin öncülüğündeki bu süreci desteklediklerini açıklamışlardır.

Anayasa değişiklik teklifi gündeme gelmesini takiben hızla Meclis Anayasa Komisyonu'ndan geçmiş ve 18 Nisan 2010 günü Meclis Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanmış, 7 Mayıs 2010 tarihinde de CHP'nin ayrı tutulmasını istediği siyasi parti kapatmaya ilişkin 8. madde ile geçici 18. maddenin yeterli oyu alamaması sebebiyle paket dışına düşmesi sonucu toplam 2 fire ile TBMM'de kabul edilmiştir. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül anayasada değişiklik yapan kanunu aynen onaylamış ve kanun 13 Mayıs 2010 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Anayasa değişikliği TBMM'de 330-367 oy aralığında kabul edildiği için zorunlu olarak referandum süreci de başlamış ve referandum günü olarak 12 Eylül 2010 tarihi belirlenmiştir.

1982 Anayasa'na göre, yapılan Anayasa değişiklikleri en az 110 milletvekilinin talebi üzerine ve sadece şekil yönünden incelenmek üzere Anayasa Mahkemesi'ne götürülebilmekte, Anayasa Mahkemesi'nin değişikliği esas bakımından inceleme ve iptal etme yetkisi bulunmamaktadır. Mecliste kabul yeter sayısına ulaşarak kabul edilen değişikliğe karşı 111 milletvekilinin imzasını taşıyan ve anayasa değişikliğine ilişkin yasanın iptalini ve yürürlüğünün durdurulmasını isteyen dilekçe 14.05.2010 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne sunulmuştur. CHP grup başkanvekili Hakkı Süha Okay dilekçenin verilmesini takiben yaptığı açıklamada '12 Eylül 1980'den 30 yıl sonra sivil bir dikta için referandum günü verilmiştir.' sözleriyle sözde 12 Eylül ve onun ürünü olan 1982 Anayasasına karşı çıkarken 'HSYK ve Anayasa Mahkemesi yürütmenin etki ve baskılarına daha açık bir hale getirilmiştir' ve 'Cumhuriyetin temel felsefesi ve bu felsefeye dayalı devlet yapısı, yapılacak yeni

anayasa değişiklikleriyle rahatça başkalaştırılabilecektir' sözleriyle sözde karşı çıktığı Anayasanın faşizmi kurumsallaştıran eski düzenlemelerini sahiplenerek esas niyetini gizleyememiştir.

Anayasa'nın 148. maddesine göre Anayasa Mahkemesi denetlemesini, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği (kırk sekiz saat ara ile iki kere görüşülmesi) şartlarına uyulup uyulmadığı hususlarıyla sınırlı olarak sadece şekil bakımından yapar. Ancak Anayasa Mahkemesi 05.06.2008 tarihli çok tartışılan ve kamuoyunca türban düzenlemesi olarak bilinen kararında, Anayasa'nın 10. ve 42. maddelerinde yapılan değişikliği esas bakımından inceleyerek Anayasa'nın 3. maddesine aykırı bularak iptal etmiş ve yürürlüğünü durdurmuş idi. Bu noktada yetkilerini aşan ve açıkça kendi görev kapsamını düzenleyen Anayasa'yı ihlal eden Anayasa Mahkemesi'nin bu yönde yeni kararlara imza atma ihtimali ile değişikliği esas bakımından inceleyip iptal etme imkanı her zaman vardır. Zaten Anayasa Mahkemesi, yapılan iptal başvurusunu esastan görüşme kararı olarak iptal istemini teknik boyutta değerlendirmiş, değerlendirmesi sonucu sadece Anayasa Mahkemesi ve HSYK'ya üye seçimiyle ilgili maddeleri iptal ederek "dostlar alışverişte görsün" misali devletin ve iktidarın istemi doğrultusundaki kararlarına bir yenisini daha eklemiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 02.08.2010 günü Resmi Gazete'de yayınlanan kararı sonrası 12 Eylül 2010 referandumu önündeki tüm engeller de böylece ortadan kalkmıştır.

"BAĞIMSIZ YARGI" ve "YARGININ SİYASALLAŞMASI" MASALLARI

Burjuva klasik parlamenter sistemleri yasama-yürütme-yargı denilen devletin temel organlarının ayrılığına dayanır. Mevcut sistemin işleyişi, yasama yetkisinin seçimle oluşturulmuş bir parla-

mento, yürütme yetkisinin ise anayasa ve yasalara göre hareket eden ve icraatlarından parlamentoya karşı sorumlu olan bir hükümet tarafından yerine getirilmesiyle sağlanır. Sistemin özü, parlamentoya karşı sorumlu olan yürütme organının varlığı olup, yürütme gücünü, doğrudan halk iradesini yansıtan yasamadan alır.

Faşist devlet anlayışında ise yasama eliyle güçlendirilmiş yürütmenin yerini, halk iradesini hiçe sayarak zorbalıkla güçlendirilmiş yürütme alır. 12 Eylül anayasasıyla kurumsallaştırılan sistemde güçlü yürütme organının yetkileri bu anlayışın doğrudan bir sonucudur. Anayasayla yasama-yürütme-yargı arasındaki denge yerine Cumhurbaşkanına tanınmış olağanüstü yetkilerle yasama ve yargı üzerinde denetim sağlanmış, merkezi otoriter bir sistem yaratılmıştır.

Parlamentar sistemin diğer organı olan yargının biçimlenişi ise içinde bulunduğu toplumun sosyal, ekonomik ve siyasal gelişmişlik düzeyine göre farklılıklar gösterir. Burjuva demokrasilerinde yargı ve hukuk, kitlelerin mücadele deneyimi ve haklarına sahip çıkma bilincinden dolayı bireyi devlete karşı koruyan temel hak ve özgürlükleri içerir. Yargı yürütmeyi yani iktidarı da bağlayan kararlarıyla görece bağımsız bir nitelik taşır. Ezen ve ezilen sınıflar arasındaki denge hukuka yansır ve hukukun uygulanması hukukçulara bırakılır. Bu durum hukuka belirli bir saygınlık ve bağımsızlık sağlar. Hukukun bu görünümü onun sınıfsal karakterini önemli ölçüde gizler.

Türkiye gibi burjuva devrimini tamamlayamamış, kitlelerin haklarına sahip çıkma ve mücadele geleneklerinin zayıf olduğu ülkelerde ise yargı, iktidarı denetleyen bağımsız bir kurum olma yerine iktidara tamamen bağımlı, keyfi yönetimin sürmesinin bir aracı, iktidarın tamamlayıcısı bir kurum durumundadır. Egemen sınıflar çıkarları gerektirdiğinde kendi yasalarını dahi çiğnemekte tereddüt etmezler, kendilerini hukukla sınırlandırmazlar. Bu yö-

nüyle de Türkiye gibi klasik burjuva demokrasisinin kısıntısının dahi bulunmadığı, faşizmin içsel bir olgu olarak bazen açık bazen gizli olarak sürekli uygulandığı yeni sömürge ülkelerde, yargının bağımsızlığı vurgusu da bir demagojiden ileriye gidemez. Yargının bağımsızlığı, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü söylemleri ülkemizde halkı kandırmanın en temel enstürmanlarıdır. Türkiye tarihi, sözde bağımsız yargının, hukuku ayaklar altına almasının tarihidir.

12 Eylül 1980 günü ülkenin üzerine bir karabasan gibi çöken 5 generale saygı ve bağımlılıklarını sunmak için sokağa çıkma yasağının kaldırılmasını bekleyen ve ilk iş olarak Kenan Evren'i ziyaret eden yargı mı bağımsızdır? Bu öyle bir yargıdır ki, ülkede herkes yerinden edilirken bu yargı mensupları yerlerini koruyabilmişlerdir. Aynı yargı mensupları yüzbinlerce kişinin sıkıyönetim komutanlıklarının emir ve talimatlarıyla gözaltına alınmasına, tutuklanmasına, işkence görmesine, işkencede katledilmesine, kaybedilmesine, açılan davalarda kendi hukuk kurallarının dahi uygulanmamasına bizzat sebebiyet vermiştir. Yaşı büyütlüp tarihe geçen "asmayalım da besleyelim mi"sözleriyle idam edilen Erdal Eren dahil onlarca idam kararına imza atan 12 Eylül Hukuku, ne bağımsız olabilir ne de adil!

Her daim darbeleri ve askerlerce verilen brifingleri ayakta alkışlayarak darbecilere biat eden, faşist düzene karşı çıkan onbinlerce insanın yargılandığı sıkıyönetim mahkemeleri, DGM'ler ve şimdiki Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri'nde var olan hukuku dahi ayaklar altına alan, devletin dönemsel politikalarına göre içtihat değiştiren Türkiye yargısı tüm bu yönleriyle ayrı bir orjinalite örneğidir. Sıkıyönetim Mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemeleri en son da Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri'nde işkenceyle veya insan aklını zorlayarak deliller yaratıp onbinlerce devrimciyi, demokrasi, yurtseveri yargılayan, idam, ağırlaştırılmış müebbet,

müebbet veya onlarca yıl hapis cezaları verip “yüce devletin” bekasını koruyan; askıdan, elektrikten, falakadan ayakta duramayanların işkenceye uğradığı sözlerini soyut iddia kabul edip tutanağa geçirmeyen; işkencecilere dava açmayan ancak en küçük hak alma mücadelesini ve muhalefeti örgütün çağrısı sayıp, kalpleri hızlı attığı veya terli olduğu için eyleme katıldığına, elinde kızarıklık olduğu için taş attığına kanaat getirdiği çocukları gözaltına alıp onlarca yıl hapis cezaları veren, kameralar önünde kol kıran, kafa dipçikleyen, panzer içinden halka ateş açarak çoluk çocuk demeden insanların ölümüne sebep veren polisi ‘kendini korumak adına meşru müdafaa sınırları içinde! ‘ateş açmıştır diyerek beraat ettiren, biraz olsun vicdanını dinleyip hesap sormaya girişen meslektaşlarını sürgün eden, meslekten atan da aynı ‘bağımsız yargı’dır.

Türkiye’de hukuk ve yasaların yerine her daim polis kurşunu, jandarma dipçığı ve rüşvet geçerli olmuş, insan hakları kulağa hoş gelen bir melodi olarak kitap sayfalarında kalmış ve oligarşinin çıkarı için hiç tereddütsüz çiğnenmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de üstün olan hukuk ve yasalar değil baskı ve zor aygıtlarıyla kuşanmış güçlerdir. Faşist devlete ve kurumlarına yönelen fiillere en ağır cezalar veren yargı, yargısız infazlar, katliamlar karşısında ses çıkarmamış, sömürüye, zulme karşı hiç bir yasa ve kural işlememiştir. Çünkü yargı, hukuk bu devletin bekası için vardır.

Bu ülkede adli yargıda en son sözü söyleyen kurum olan Yargıtay’ın başkanı Hasan Gerçekler, bu ülkede halka yaşatılan adaletsizliklerin hukuksal kaynağı olan DGM’ler ve şimdiki Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri’nin verdiği kararların temyiz incelemesinin yapıldığı Yargıtay 9. Ceza Dairesinin yıllarca başkanlığını yapmıştır. Hasan Gerçekler oligarşiye yıllarca yaptığı hizmetlerinin karşılığını Yargıtay başkanı olarak almış, bu mahkemelerde görev yapan hakimlere devletin bekasını koruyan kararlar almaya

devam edin yoksa yükselmezsiniz mesajları verilmeye devam edilmiştir. Aynı Yargıtay, örgütle herhangi bir ilişkisi olmasa dahi örgütün amacına uygun herhangi bir basın açıklamasına katılmış olan kişileri, örgütten tek bir kişiyi tanımasa, örgütün fikirlerini benimsemese dahi örgüt üyesi sayıp 15-20 yıl hapis cezaları veremeyi sağlayan yeni içtihatlarla imza atmaktadır. Yasal bir örgütlenmenin düzenlediği basın açıklamasını izlemeniz, basın açıklamasını alkışlamanız bir gece evinizin basılıp gözaltına alınmanız, tutuklanmanız ve hakkınızda açılan dava sonucunda onlarca yıl ceza almanız için yeterlidir. Üstelik bunun için öyle büyük delillere de ihtiyaç yoktur, basit bir telefon görüşmesi, evinizde bulunan yasal bir kitap, dergi, kaset, CD, flash disk, notlarınızı v.s. örgüt üyeliğinin delilidir. İşte Türkiye'nin bağımsız, adil yargısı!

İşte bu bağımsız (!) yargı, Yargıtay başkanı Hasan Gerçekler, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, HSYK Başkanvekili Kadir Özbek gibi çeşitli temsilcilerin sözcülüğünde anayasa değişikliğiyle yargının siyasallaştığı ve iktidar tarafından kuşatıldığı demagojileri temelinde değişikliğe karşı çıkmıştır.

Yargı, devlet egemenliğinin temel organlarından olduğuna göre mevcut yapının doğrudan bir yansımasıdır ve siyasidir, onun doğrudan denetimi altındadır. Bu noktada Anayasa tartışmalarında değişikliğe karşı olan kesimlerin sıklıkla telaffuz ettiği 'yargının siyasallaştığı, hukukun çiğnendiği, yargının bağımsızlığının korunması gerektiği, hukuk devletinin ciddi sıkıntılar içinde olduğu, Cumhuriyetin temel nitelikleri ile oynandığı' söylemleri de birer demagojidir, halkın zihnini bulandırmanın araçlarıdır. Türkiye hiçbir zaman hukuk devleti olmadığı gibi yargısı da bağımsız olmamıştır.

Anayasa değişikliğiyle, mevcut sistemin özüne dokunulmazlığın emperyalizmin ve işbirlikçisi oligarşinin uzun dönem poli-

tikalarının uygulanmasında önüne engel olarak çıkan ya da çıkabilecek kurumlar yeniden düzenlenmektedir. Değişikliğe karşı çıkanlar temel karşı çıkışlarını gizlemek adına bolca 'katılımcılık' sağlanmadı, 'çoğulculuk' gerçekleşmedi, 'hukuk devleti' ayaklar altına alınıyor naraları atmışlarsa da özünde değişikliğe karşı değildirler. Karşı çıkışın asıl nedeni CHP ve diğer oligarşi kesimlerinin bürokrasi, yargı gibi devlet kurumlarının kilit noktalarından uzaklaştırılarak tasfiye edilecek olmalarıdır. Dolayısıyla Anayasa değişikliğine feryat figan edenlerin asıl karşı oldukları ne sözde bağımsız yargının siyasallaştırılması ne de Cumhuriyetin temel nitelikleriyle oynanmasıdır. Bu açıdan baktığımızda dahi evet ya da hayır diyerek anayasa değişikliğinde taraf olan kesimlerin gündeminde halkın yeri ve talepleri yoktur, değişikliğin özü de budur.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ NE GETİRİYOR

HAKİMLER SAVCILAR YÜKSEK KURULU (HSYK)

Anayasa değişikliği ilk gündeme geldiği andan itibaren üzerinde en çok tartışma yürütülen 3 maddeden biri Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'na ilişkin değişiklik idi.

1982 Anayasası'nın mevcut 159. maddesine göre HSYK, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurulu'nun kendi üyeleri arasından göstereceği adaylar arasından Cumhurbaşkanınca 4 yıl için seçilen 5 asıl ve yedek üyeden oluşur. Kurulun başkanı Adalet Bakanı'ni iken Adalet Bakanlığı Müsteşarı kurulun tabi üyesidir. HSYK adli ve idari yargı hakim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, meslekten uzaklaştırma işlemlerini yapar. HSYK tüm mahkemelerin kadrolarını yetkilen-

dirmeyle görevden alınmalarını yaparken, bu kararları veren üyeleri Cumhurbaşkanınca atanmaktadır.

Mevcut yapısı ve işleyiş biçimiyle HSYK, yargının yürütmeye bağımlılığını sağlayan bir kurumdur. Burjuva parlamenter sistemde yargı ve yürütme organları arasındaki bağımsızlık, Türkiye’de salt HSYK yapılanması açısından bakıldığında dahi yoktur. Bu durum faşist devlet anlayışının doğrudan bir yansımasıdır. HSYK ile kendi alanında uzman hukukçuların tüm faaliyetleri uzman olmayan kimseler tarafından denetlenmektedir ve kurulun vermiş olduğu bu kararlar kesin olup hiçbir yargı denetimine uğramamaktadır. Faşizmin kendinden başka herkesi düşman görme anlayışının hukuk alanındaki sonucu olan bu durum yapılan anayasa değişikliğiyle aynen korunmuştur.

Değişikle HSYK’nın başkanı yine Adalet Bakanı olurken, Adalet Bakanlığı Müsteşarının kurulun tabi üyeliği muhafaza edilmiş, üye sayısı 5 asıl ve 5 yedek üyeden yirmi iki asıl ve on iki yedek üyeye çıkarılmış, kurulun 3 daire şeklinde çalışacağı düzenlenmiş, üyelerin seçim usulü değiştirilmiş ve kurulun sadece meslekten çıkarma cezalarına karşı yargı yolu açılmıştır. (Değişiklik öncesi tüm kararlara karşı yargı yolu kapalı idi.) Değişikle yargı görevi yapan ve sözde bağımsız olması gereken bir organın başında devletin diğer bir organı olan yürütmeden Adalet Bakanı’nın kurula katılım ve başkanlık göreviyle bakanlık müsteşarının kurulun tabi üyeliğine dokunulmamış, yargının yürütme tarafından denetimi sürdürülmüştür.

Değişikliğin sahiplerinin demokratikleşme söylemlerini ağızlarından düşürmemelerine, vesayetin kaldırılacağı iddialarına karşın 1982 Anayasasında varlığını sürdüren bu noktalara dokunmamaları yapılan değişikliğin özünde demokratikleşmeyle uzaktan yakından bir ilgisinin olmadığını izaha yeterlidir. Durumu

kurtarmak için değişiklik öncesi hiçbir kararına karşı yargı yoluna başvurulamayan kurulun meslekten çıkarma kararlarına karşı yargı yolunun açılması da durumu kurtaramamaktadır. Zira hukuk devleti ilkesine göre her kurum ve kuruluşun kararlarına karşı yargı yolunun açık olması zorunlu iken yargı gibi bağımsızlığın (!) temsilcisi iddiasını taşıyan bir organla doğrudan ilişkili bir kurulun kararlarına karşı yargı yolunun kapalı olması Türkiye’de yargının bağımsızlığını (!) izaha yeterlidir.

Sonuç olarak burjuva yargı bağımsızlığı, hukuk devleti gibi ilkeler açısından bakıldığında dahi yapılan değişikliğin, yeni ve ilerici hiç bir yönünün olmadığı, emperyalizmin ve işbirlikçisi AKP iktidarının uzun vadeli politikalarının önündeki mevcut ve gelecekte gerçekleşebilecek olası yargı muhalefetini tasfiye edip kendini yüksek yargıda konumlandırma amacını taşıdığı açıktır.

ANAYASA MAHKEMESİ

Benzer durum Anayasa Mahkemesi’ne ilişkin değişiklikte de söz konusudur.

Hukuk devleti ilkesinin temel enstürmanlarından olan Anayasa Mahkemeleri, anayasal uyumsuzlukların yargı yoluyla çözülmesi amacını taşıyan mahkemeler olarak tüm dünyada 1945’lerden sonra kurulmaya başlanmıştır. Ancak Türkiye’deki Anayasa Mahkemesi burjuva demokratik ülkelerdeki bu görünümünün aksine yürütmenin yasamayı denetleme organı olarak çalışırken, devletin temel ideolojik sürekliliğini sağlar.

1982 Anayasası Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, HSYK, YÖK, MGK v.s. gibi oluşumlarla faşist devlet anlayışını kurumsallaştırırken, bu organlar her daim devletin resmi politikasının sürdürücüsü olmuşturlardır. Örneğin Türkiye’de Anayasa

Mahkemesi'nin varlık nedeni anayasacılık ve hukuk devletini korumaktan ziyade, devleti korumaktır. Zira Anayasa Mahkemesi verdiği kararlarında kişi hak ve özgürlüklerine yer vermek yerine devletin temel niteliklerini düzenleyen anayasanın değiştirilemez ilk üç maddesine dayanmış, kararlarda devlet iktidarının korunması, varolan düzenin değişmezliği sürekli vurgulanmış, insan haklarından önce devletin bekası gelmiştir.

1982 Anayasası'nın 146. maddesine göre Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen 11 asıl ve 4 yedek üyeden kurulur. Yasama organı TBMM'nin yaptığı kanun, kanun hükmünde kararname ve meclis içtüzüğü'nün şekil ve esas bakımından, anayasa değişikliklerinin ise sadece esas bakımından anayasaya aykırılık denetimini yapan, Yüce Divan sıfatıyla belirli kişileri görevleriyle ilgili suçlardan yargılayan, siyasi partilerin kapatılması davalarına bakan Anayasa Mahkemesi, üyelerinin atama usulü, yapısı ve işleyiş biçimiyle doğrudan yürütmenin denetimindedir. Anayasa Mahkemesi'nde doğrudan iptal davası açma hakkı Cumhurbaşkanı'na tanınmıştır ve Cumhurbaşkanı bu imkanı ile yasama organının tüm işlemlerini denetleme imkanına kavuşturulmuş, faşist devlet kurumsallaştırılmıştır. Yapılan Anayasa değişikliği ile de mevcut durum aynen korunmaktadır. Ancak asıl olarak AKP'nin politikalarını yansıtan yasal düzenlemelerin muhalefet tarafından sürekli Anayasa Mahkemesi'ne taşınması ve mahkemenin verdiği iptal kararları sonucunda mahkemeye ilişkin bir anayasal değişiklik ihtiyacı doğmuştur.

Değişiklikle Mahkeme'nin 11 asıl ve 4 yedek üyeden oluşan üye sayısı 17 üyeye çıkartılmış, üyelerin seçim usulü değişmiş, cumhurbaşkanının yanı sıra TBMM'nin de üye seçebileceği düzenlenmiştir. Yüce divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabileceği, ancak genel kurulun yeniden inceleme sonrası verdiği kararların kesin olduğu, Genelkurmay başkanı,

Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı'nın da görevleriyle ilgili suçlardan Yüce Divan'da yargılanacakları, kişilerin kanun yolu olarak Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapabilecekleri anayasaya eklenmiştir.

CUMHURBAŞKANININ YETKİLERİ (BAŞKANLIK SİSTEMİNE GİDİŞ)

Burjuva demokrasilerinde yargı, yürütmeye karşı bağımsızlığıyla, kişilerin devlete karşı haklarının ve yürütme gücü dışındaki sınıf ve tabakaların yürütmeye karşı korunmasını sağlayarak engelleyici ve denetleyici rol oynar. 12 Eylül anayasası Cumhurbaşkanına yargı konusunda olağanüstü yetkiler (Anayasa Mahkemesi üyelerini, HSYK üyelerini, Danıştay üyelerinin 4/1'ini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Askeri Yargıtay üyelerini, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini seçme) verirken kişilerin haklarını koruyup yürütmeyi denetleyecek bir yargı mekanizmasını tamamen ortadan kaldırmış, yargı ve hukuku tamamen yürütmeye bağımlı hale getirmiştir. Anayasa değişikliğiyle her ne kadar Anayasa Mahkemesi üyelerinin sayısı arttırılmışsa da üye seçiminde Cumhurbaşkanı'na gösterilen adaylar arasından 14 üye seçme imkanı sağlanmasıyla zaten yaptığı işlemlerden sorumluluğu olmayan yürütme (cumhurbaşkanı) daha da güçlendirilmiştir. Her ne kadar TBMM'ye üye seçme imkanı sağlanmışsa da bu sayı ancak 3 ile sınırlı olmuş ve 'halk iradesinin Anayasa Mahkemesi'ne yansıdığı' masalları kimseyi ikna edememiştir.

Kuşkusuz anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanı'nın etkinliğinin arttırılması bu süreçte gündeme gelen başkanlık sistemi tartışmalarından ayrı değildir. Başkanlık sistemi tartışmaları 1970'lerden bugüne özellikle de Turgut Özal'la birlikte ve sonra-

sında sık sık gündeme getirilmiş, özellikle de iktidar olan sağ partiler tarafından şiddetle savunulmuştur.

Bir ülkedeki mevcut sistemin parlamenter mi, yarı başkanlık mı, başkanlık mı olduğu yürütme organının yapısıyla ilgili bir sorundur. Başkanlık sisteminde (ABD örneğinde) yürütme tek kişi Başkan tarafından temsil edilir. Yürütmeyi temsil eden Başkan ile yasamayı temsil eden kongre seçimle oluşur ve ayrı yapılar olarak birbirlerini karşılıklı güçlerle denetlerler. Örneğin başkan yasaları veto ederken (geri gönderme) senato anlaşma ve başkanının önemli atamalarını onaylar. Yasama yürütmeyi düşüremez, yürütme de yasama organını dağıtamaz. ABD'deki iki partili siyasi hayat ve yönetime damgasını vuran bu partiler arasında siyasi bir farklılığın olmaması, federal sistemin diğer kurumları ve bu işleyişin yargısal ayağı olan Anayasa Mahkemesi sistemin işleyişinde ve sürekliliğinde belirleyicidir.

Türkiye'deki parlamenter sistemde ise yürütme organı olan hükümet, yasama organı olan meclis karşısında sorumlu iken yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı'nın herhangi bir siyasi sorumluluğu yoktur, cezai olarak da vatana ihanet suçu dışında yargılanamaz. Her ne kadar Türkiye'de Cumhurbaşkanı'nın konumunun simgesel olduğu belirtilse de Anayasada kendisine tanınan olağanüstü yetkiler ve işlemlerinde sorumluluğunun olmaması bu konumun simgesel olmadığını göstermeye yeterlidir. Özellikle 2007 yılındaki anayasa değişikliği ile birlikte artık halk tarafından seçilecek olması da yürütmeyi güçlendiren, parlamenter sistemi yarı başkanlık sistemine dönüştüren bir durumdur. Cumhurbaşkanı'nın yetkileri son anayasa değişikliğiyle iyice arttırılmış ve bu süreçte başkanlık sistemi tartışmaları yeniden gündeme gelmiştir. Bazı kesimler Türkiye ile ABD örneğini karşılaştırırken, Türkiye'de cumhurbaşkanının yetkilerinin ABD başkanından daha fazla olduğunu belirterek böyle bir değişimi desteklediklerini utangaç biçimde ifade etmişlerdir.

PKK mücadelesinin tasfiyesi ve emperyalizmin ortadoğudaki çıkarları gereği yürüteceği politikalarda başkanlık sistemi, yerel temsiliyete izin veren az çok federal görünüm arzeden bir devlet yapılanmasını ister istemez öngörmektedir. Bu noktada katı üniter yapıyı aşarak yerel temsiliyete izin verecek idari teşkilatın yaşama geçebilmesi için başkanlık sistemi tartışmalarının gündeme geldiği açıktır. Kuşkusuz anayasa değişikliği sürecine paralel olarak gündeme gelen başkanlık sistemi tartışmalarıyla, Kürt ulusal mücadelesini tasfiye ederek ulusal sorunu emperyalizmin ve oligarşinin istemleri doğrultusunda çözme ve emperyalistlerin politikalarını önünde hiçbir engel tanımadan (meclisteki muhalif partilerin onayına ihtiyaç duymadan) yaşama geçirmelerini ve ezilen halkları daha rahat sömürmeleri önündeki engellerin kaldırılmasını sağlayan ve tek bir adama (başkana) bağlı bir sistemin Türkiye’de hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Başkanlık sistemi tartışmaları koşullar tam olgunlaşmadığı için (oligarşi içi çelişkiler sebebiyle) şimdilik kapanmış gözükse de koşullar tamamen uygun olana kadar daha uzunca zaman tartışılmaya devam edecektir.

DEĞİŞİKLİK KAPSAMI DIŞINDA KALAN SİYASİ PARTİLERLE İLGİLİ MADDE

Değişiklik teklifinde yer alıp mecliste yapılan oylamada 330’un altında kaldığı için paket kapsamı dışına düşen ancak üzerinde çokça tartışılan siyasi partilerle ilgili madde açısından bakıldığında dahi AKP’nin kendini koruma amacını açıkça görebiliriz. Siyasi parti kapatmayı tamamen anayasadan çıkarmaksızın parti kapatma davası açma tekeline cumhurbaşkanınca atanan bir bürokrat olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine bu kez meclisten alınacak bir ön izinle açılabilir kılacak olan değişiklik maddesinin demokratikleşmeyle, özgürlükle uzaktan yakından

bir ilgisinin olmadığı ortadadır. Madde ile daha önce doğrudan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'na ait olan dava açma tekelini bu kez mecliste grubu bulunan partilere devredilecek, mecliste parti grubu olmayan diğer partilerin geleceği, grubu bulunan partilerin insafına bırakılacak idi. Burada AKP'nin hamlesi, kendi hakkında açılacak olası bir kapatma davasının mecliste çoğunluğa sahip olmanın avantajıyla önüne geçme iken diğer partiler hakkında açılacak davalarda yasakçı, baskıcı parti kapatma anlayışını sürdürme iken AKP'nin bu istemi kendini dahi ikna edememiş olacak ki yeterli oyu alamadan kapsam dışı kalmıştır.

“DEMOKRATİKLEŞME” DEMAGOGİSİNE ZEMİN YARATAN MADDELER

1- “Kadınlara pozitif ayrımcılık”

Değişikle anayasanın kanun önünde eşitlik başlıklı 10. maddesine, kadın ve erkek eşitliğinin sağlanması için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacağı ve çocuklar, yaşlılar, özürlüler gibi kesimler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağı cümleleri eklenmiştir.

Kadın ve erkek arasındaki eşitsizliği yaratan nedenleri ortadan kaldırmadan, kağıt üstünde kalan hukuksal düzenlemelerle kadın sorununu çözmeye çalışan oligarşi bu düzenleme ile kendinden hak kırıntısı bekleyen kesimler dışında kimseyi ikna edememektedir.

2- “Bütün çocuklara devlet koruması”

Değişikle anayasanın ailenin korunması başlıklı 41. maddesinin başlığına çocuk hakları ibaresi eklenerek maddenin başlığı değiştirilmiş, devletin her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alacağı, çocukların anne-babasıyla kişisel iliş-

ki kurma ve sürdürme hakkı olduğu fıkraları maddeye eklenmiştir. Değişikliğin sahipleri çocuklara anayasal haklar vererek ne kadar demokratik olduklarını ispata çalışırken ikiyüzlülüklerini gizlememektedirler. Bu ülkenin üzerine panzer sürülen, kameralar önünde kolu kırılan, kafası dipçikle ezilen, duvardan atılıp tekme tokat dövülen, polis ve asker kurşunuyla öldürülen çocuklarının aslında bizzat bu devlete karşı korunması gerekmektedir.

Kadına da çocuğa da verilecek kağıt üstündeki hakların, gerçek yaşamda hiçbir karşılığının olmayacağı ülkemizin on yıllara varan hak ve özgürlük (!) pratiğiyle ispatlanmıştır. Bu açıdan kadın, çocuk, yaşlı özürdü gibi kesimlere insanca muameleyi ve gerçek eşitliği sağlayacak koşullar olmaksızın mevcut durumda bu madde üzerinden söylenen “demokratikleşme” şarkısı, oligarşinin demokratikleşme demagojisine hizmet etmekten başka bir işe yaramamaktadır.

SENDİKA ÜYELİĞİ, GREV VE LOKAVT, MEMURLARA TOPLU SÖZLEŞME

Değişikle kabul edilen ve emekçiler açısından önem taşıyan maddelerle, aynı zamanda aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olamama, grev sırasında greve katılan işçilerin ve sendikanın işyerinde sebep oldukları maddi zarardan sendikaların sorumluluğu, siyasi amaçlı grev ve lokavt, dayanışma grev ve lokavtı, genel grev ve lokavt, işyeri işgali, işi yavaşlatma, verimi düşürme ve diğer direnişlerin yapılamayacağına ilişkin mevcut anayasada yer alan hükümler yürürlükten kaldırılmış, memurlar ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme hakkı getirilmiştir. Toplu sözleşme yapılması sırasında taraflar arasında uyuşmazlık çıkması durumunda grev yerine, yeni oluşturulacak bir kurum olan Kamu Görevlileri Hakem Kurulu'na başvuru imkanı getirilmiştir.

Değişiklikle kamu emekçilerine her ne kadar toplu sözleşme hakkı getirilmişse de grev olmaksızın yapılacak bir toplu sözleşmenin emekçiler açısından hiç bir öneminin olmadığı açıktır. Siyasi, genel veya dayanışma grevlerini yasaklayan hüküm Anayasa'dan kaldırılmış olsa da Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nda varlığını sürdürmektedir. Ayrıca grev kararının sadece toplu iş sözleşmesi yapılması sırasında çıkan uyuşmazlıklarla sınırlı olarak uyuşmazlığın tarafı işçi sendikasıncı alınabildiği, grev aşamasına kadar aşılması gereken bürokratik süreçler, grev kararı alındığında ya da grev uygulamaya başlandığında dahi her an millî güvenlik, genel sağlık gibi sebeplerle Bakanlar Kurulu'nca her an ertelenbilmesinin mümkün olduğu düşünüldüğünde oligarşinin işçilere ve emekçilere kağıt üzerinde kalacak olsa dahi sendikal haklarını vermeye tahammülünün olmadığı görülmektedir.

YÜKSEK ASKERİ ŞURA KARARLARI, ASKERİ MAHKEMELER

Değişiklikle Yüksek Askeri Şuranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişki kesme kararlarına karşı yargı yolu açılmış, yargı denetimi hukuka uygunluk denetimi ile sınırlı tutularak yerindelik denetimi yapılamayacağı belirtilmiştir. YAŞ kararlarına getirilen yargı denetiminin yine sınırlı olması getirilen değişikliğin demokratikliğinin sınırlarını çizmeye yeterlidir.

Yine askeri yargıda Askeri Mahkemeler ile Disiplin Mahkemeleri varlığını korumuş ancak yargı çevresi asker kişilerle sınırlandırılmıştır. Değişiklikle askeri yargının görevi asker kişilerle sınırlandırılmışsa da Askeri Mahkemeler ve Disiplin Mahkemelerinin lağvedilmeyip yargının iki başlılığının korunması ve sivil denetimi ortadan kaldıran Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkeme gibi üst mahkemelere dokunulmamış oluşu "askeri vesayetin" varlığında en küçük bir değişim yaratmamıştır.

KAMU DENETÇİLİĞİ

Yıllardır tartışılan kamu denetçiliği kurumu da değişiklikle anayasaya girmiştir. Kamu Denetçiliği Kurumu'nun TBMM başkanlığına bağlı olarak kurulacağı, idarenin işleyişi ile ilgili şikayetleri inceleyeceği, kamu başdenetçisinin TBMM tarafından gizli oyla 4 yıl için seçileceği, kurumun kuruluşu ve işleyişinin kanunla düzenleneceği düzenlenmiştir.

Türkiye'de kağıt üstünde yazılı olan hukuku uygulamayan, insan hak ve özgürlüklerini ihlal eden yargı, emniyet, ordu, bürokrasi v.s. kurumlarıyla sistemin kendisidir. Bu sistemin işleyişi ve devamı için oluşturulan Türk Ceza Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu, Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu gibi faşist kanunlar yürürlükte iken sorunun esas kaynağını görmeden, hak ve özgürlük ihlallerini inceleme, idarenin (yürütme) işleyişi ile ilgili şikayetleri inceleme amacı taşıma iddiasıyla oluşturulacak olan bu kurumun TBMM'ye bağımlı olması da ayrı bir komedidir. Zira burjuva hukuk devleti uygulamalarında bu amaçlar taşıma iddiasıyla oluşturulan kurumlar, idari bir birime bağlı olmayıp, bağımsız oluşumlardır. Zaten 'tarafsızlık' ve gerçek bir 'denetim' amacından bahsedebilmek için de bu bağımsızlık zorunludur. Ancak Türkiye'deki çarpıklık her alanda kendini göstermekte idari bir kurumun yine idareyi denetlemesinin sağlanmasıyla hak ihlallerine meşruluk kazandırılmaya devam edilmektedir.

GEÇİCİ 15. MADDE

12 Eylül 1980 tarihinden ilk genel seçimler sonucu toplanan TBMM başkanlık divanı oluşturuluncaya kadar geçen sürede ülkeye tek başına hakim olan Milli Güvenlik Konseyi'nin, bu konseyin yönetimi döneminde kurulan hükümetlerin, Danışma Meclisi'nin yaptığı hiçbir karar ve tasarruf hakkında yargı yoluna başvuru-

lamayacağını düzenleyen Geçici 15. madde de yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişikliğin hukuken bir değer ifade edip etmediği ciddi tartışmalara sebep vermiştir. Değişikliğe ilişkin, aradan geçen zaman içinde suçların zamanaşımına uğraması, sanık lehine kuralın uygulanması gerekliliği sonucu bu kişilerin hiçbir şekilde yargılanamayacakları ve değişikliğin bu açıdan sembolik düzeyde kalacağı gibi ceza hukukunun temel kuralları açısından değerlendirmelerle her ne olursa olsun insanlığa karşı işlenen suçlarda zamanaşımı vs. gibi kuralların işlemeyeceği ve darbecilerin mutlaka yargılanması gerektiğini ifade eden değerlendirmeler yapılmıştır.

Oligarşi, Geçici 15. maddeyi demokrasi, özgürlük şampiyonluğunun gösterisi olarak ortadan kaldırırken, ceza hukuku tartışmalarının satır aralarında bu değişikliğin sembolik olacağını ve kimsenin yargılanmayacağını da itiraf etmiştir. Türkiye’de oligarşinin, cuntaları, cuntacıları ve faşizmi yargılayacağını düşünmek en basit ifadeyle safdillikdir. Bu noktada “Geçici 15. madde kaldırıldı darbeciler yargılanacak, 12 Eylül’den hesap sorulacak” çığlıkları atarak anayasa değişikliğini destekleyen kesimler de oligarşinin demokratikleşme, özgürlük demagogilerinin sol destekçileri olmaktan öteye gidememektedirler.

MUHALEFETİN TAVRI

Bu noktada anayasa değişikliği sürecinde mevcut partilerin tavırlarına da değinmek yerinde olur. Mecliste grubu bulunan partilerden MHP anayasa değişikliğinin “demokratik açılım” ve “demokratikleşme” ye hizmet ettiği, özellikle de TSK ve yargıda yapılan değişiklikleri temsil ettiği kesime vurulan darbe olarak nitelendirildiği ve doğası gereği katı devletçi tutumuyla düzenin bekasının en iyi savunucusu (şiddeti de gösterecek biçimde savunucusu) olduğundan değişikliğe sürekli muhalefet ederek anayasaya hayır demektedir.

Mevcut değişikliğe tüm aşamalarda en büyük muhalefeti yapar görünen CHP ise geçmişte Türkiye'nin 1982 Anayasasını tamamiyle değiştirmesi gerektiğini söylerken bugün Anayasa değişikliğine en çok muhalefeti yapanların sözcüsü olmuştur. CHP sürecin en başından itibaren değişiklik paketindeki 3 konu başlığının çıkartılması durumunda (Anayasa Mahkemesi, HSYK ve siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin değişiklikler) değişikliğe destek vereceğini açıklamış, bunun mümkün olmadığı koşullarda anayasa değişikliğini desteklemeyeceğini belirtmiştir. Değişikliğin mecliste kabul edilip resmi gazetede yayınlanmasını takiben anayasa mahkemesine başvurarak değişikliği engelleme çabalarını sürdürmüştür. Mahkemenin kısmi iptal kararından sonra da 12 eylülde yapılacak referanduma günler kala çeşitli başlıklar açarak referandumu engelleme manevralarını sürdüren CHP bir yandan da hayır kampanyası yürütmektedir.

BDP ise anayasanın tamamının değiştirilmesi ve yeni bir anayasa istemini sürekli dile getirirken bunun mümkün olmaması halinde mevcut anayasanın başlangıç ve "değişmez ilk 3" maddesinin değiştirilmesi, Kürt halkına anayasal yurttaşlık hakkı verilmesi talebindeydi. Bu taleplerle Kürt sorununun çözülebileceği ve dağdaki gerillanın silahları bırakıp siyasi sürece katılacağı, demokratik açılımın da bu anayasanın değiştirilmesiyle somut bir gerçekliğe dönüşeceği düşüncesindeydiler. Ne var ki ne bu beklentiler ne de düşünceler yeni anayasa değişikliği ile karşılanamadı ve BDP anayasa eğişikliğine muhalefet ederek boykot kararı aldı.

REFERANDUM ALDATMACASINA KANMAYALIM,
PROTESTO EDELİM

"Demokrasinin zaferi(!)" olarak topluma empoze edilerek binlere sokulmaya çalışılan anayasa değişiklikleri tam bir aldat-

macadır. Çünkü ortada ne demokrasi vardır ne de daha fazla demokratikleşme.

Var olan, maddeleri makyajlama yöntemiyle değiştirilerek, halkın önüne servis edilen bir anayasa değişikliği paketidir.

Ülke gerçekliğimizde hiçbir dönem olmayan ve 3-5 göstermelik maddeyle gerçekleşecek bir olgu değildir demokrasi. Kaldı ki, “demokrasi” de “demokratikleşme” de bu ülke tarihinde sadece emperyalistlerin kendi çıkarları doğrultusunda dayatmalarıyla, istikrarlı ve sorunsuz bir T.C. arzuları için, tepeden, devlet eliyle verilen yasalar düzeyinde olmuştur. Son dönem özellikle AB’ye giriş süreciyle başlayan bu durum zorunlu hızlanmıştır. Kendi oluşturduğu bir çok kriteri, uyum yasaları çerçevesinde uygulamaya zorlamıştır. AKP hükümeti döneminde yoğunluklu olarak çıkarılan ve uygulanmaya çalışılan bu yasalarla ne Türkiye’ye demokrasi gelmiştir ne de AKP demokrat bir iktidar olmuştur.

Demokrasi, demokratlık, barış gibi bütün insanlığın üzerinde buluşabileceği kavramlar, tarihsel, siyasal içeriğinden, sınıfsal karakterinden kopartılarak yeniden tanımlanmaktadır. Bilinçli olarak başlatılan bu süreçte kitlelerde yeni bir “bilinç” oluşturulmuştur. ABD emperyalizminin yaptığı tüm işgal ve saldırıları “demokrasi ve barış götürüyoruz” biçimindeki demagojisi, kitleleri bunlarla kandırması ve yer yer buna inanılması tam da oluşturulan çarpık bilinci göstermektedir.

Anayasa değişikliğiyle birlikte başlatılan “demokratikleşiyoruz” kandırması da aynı minvalde oluşturulmuş bir durumdur. Bu çarpık bilince sahip olan bir çok insan da bu sürecin “demokratikleşme” süreci olduğuna inanmaktadır.

Burjuva demokratik devrimini yapmamış bir ülkede, burjuva anlamda dahi olsa bir demokrasiden bahsedebilmek mümkün de-

ğildir. Ayrıca sürekli faşizmle yönetilen ülkemizde, emperyalistlerin dayatmasıyla tepeden uygulanan yasalarla, faşizm yok olup, demokrasi gelmesi de mümkün değildir.

Ülkemizde “demokrasi var”, “demokratikleşiyoruz” diyenler, yaşanan gerçekliklere gözlerini kapatmış politik kölerdir.

İnsan hak ve özgürlükleri yokken, söz etmek bile suç sayılıyor-yorken...

Kimse düşüncesini özgürce ifade edemiyorken...

Emekçilerin, işçilerin yararına hiçbir hak ve hukuk sözkonusu değilken, ellerindeki tüm haklar gaspediliyorken...

Emperyalistlerin istemiyle tarım yok edilip, köylüler açığa bırakılıyor-yorken...

Ülkenin tüm kaynakları, emperyalistlere özelleştirme adı altında peşkeş çekiliyorken...

Töre ve gelenek adına yok olan kadın hiçbir hak ve hukuka sahip değilken...

Kürt halkının hiçbir özgürlük talebi karşılanmazken ve sürekli yok edilmeye çalışılıyor-yorken...

Akademik, demokratik hiçbir hakkı güvenceye alınmayan gençlik, sınavlar ve YÖK altında eziliyorken...

En basit hak arama mücadeleleri, her türden zor kullanılarak gasp edilip, işçi ve emekçiler işkencelerden geçirilerek tutuklanıyor-yorken...

Tamamen kar amaçlı olarak doğa tahrip edilip, ekolojik denge bozulmuşken ve çevre yaşanılır olmaktan çıkarılıyor-yorken...

Burjuva anlamda da olsa demokrasinin varlığından sözetmek mümkün değildir.

Ayrıca bugün ne yargıda yapılan değişiklikler, ne TSK'nın yeniden düzenlenmesi, ne de HSYK'daki değişiklikler demokratikleşme yönünde atılmış adımlar sayılamaz.

Anayasa değişikliğinde yer alan ve makyajlamanın cilası sayılabilecek 12 Eylül cuntasıyla/anayasasıyla hesaplaşma demagogileri de, ülkeyi "demokrasiye" götürececek adımlar değildir. Hepsi birer kandırmacadan ibarettir.

Meclis kürsülerine çıkıp, timsah gözyaşları dökerek, 12 Eylül cuntasının katlettiği, darağaçlarında idam ettiği kimi devrimcilerin isimlerini, kirlenmiş ağızlarına alarak, üzülyormuş, anıyormuş sahtekarlığını gösterenler emperyalistlerin isteği sonucu iktidardaysalar, 12 Eylül cuntası da aynı emperyalistlerin istemi/çıkarcı sonucu halka karşı iktidarı ele geçirmişti.

Darbeyi yapan cuntacılar da, bugünkü iktidarı oluşturanlar da ABD'nin "bizim çocuklar" dediği familyadandır. İşte tam da bu nedenle, 12 Eylül'den hesap sormaları kendilerinden ve kendilerini doğuran efendilerinden hesap sormaları anlamına gelecektir. Böyle bir şey sözkonusu bile olamayacağından ortada da bir hesap sorma yoktur.

Tam da bu noktada iktidara yol gösteren ve şiddetle destekleyen kimi "sol" çevreler vardır. Bu "hesaplaşma" demagogisi onların sayesinde bu denli geliştirilmiş ve önemli bir propaganda aracına dönüştürülmüştür. Referandumun büyük tesadüflerle (!) 12 Eylül gününe gelmesi de bu propagandayı güçlendirmiştir.

12 Eylül'le hesaplaşma aldatmacası da bu "sol" çevreler tara-

findan bilinçli bir “dezenformasyon” kampanyasına dönüştürülerek, demokratikleşiyoruz aldatmacasına zemin yapılmıştır.

Sonuç olarak, 26 maddesi değiştirilen bu anayasa, ne 12 Eylülle hesaplaşan bir anayasadır, ne de ülkeye daha fazla demokrasi getirecek bir anayasadır. Bu yönde yapılan tüm propagandalar birer aldatmacadan ve kandırmacadan ibarettir. Ülkemizin demokratikleşmesinin tek yolu devrimdedir.

Mevcut Anayasa da, makyajlanıp değiştirilerek servis edilen AKP Anayasası da halka karşıdır. Egemenlerin ve emperyalistlerin çıkarına hizmet eden, onların ihtiyacını karşılayan bir anayasadır.

Anayasada yapılan bu değişikliklerle AKP hükümeti kendi hukukunu oluşturmuş, halkları daha fazla sömürmesi ve baskı, zorla egemenliğini sürdürerek, efendilerine daha iyi hizmet edebilmesinin önündeki tüm engelleri kaldırmış, sürekliliğinin önünü açmıştır. Referandumla da bunun onayını halktan da istemektedir.

Halkların “evet” ya da “hayır” ikilemi ile karşı karşıya bırakılması sözkonusudur. “Evet” olması halinde de “hayır” olması halinde de kazançlı çıkacak olan düzen ve onun devletidir. Bu anayasa ile bu köhnemiş düzen, baskıcı faşist devlet varlığını sağlama alıp kendini yeniden üretecektir.

Bu anayasayı onaylamak ya da hayır diye reddetmek her geçen gün artan yoksulluğu, işsizliği, açlığı, bir bütün olarak toplumsal çelişkileri çözmeyecek, aksine derinleştirecektir.

Buna alet olmayalım, bu köhnemiş düzenin bekasını sürdürmesine izin vermeyelim. Oynanan oyuna ortak olmayalım.

Bu yoz, köhne düzene karşı mücadele ederek halkın kendi iktida-

rını kurup, insanın insanca ve özgürce yaşadığı bir sistemin anayasasını, halktan yana, emekten yana bir anayasayı oluşturmak için referandumu protesto edelim.

Örgütlenelim, mücadele edelim.

SANDIĞA GİTMEYELİM, ÖRGÜTLENELİM, MÜCADELE
EDELİM!

KAHROLSUN FAŞİZM!

